

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Teabevaldaja: Andmekaitse Inspeksioon

Märge tehtud: 01.02.2023

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 01.02.2098; p 2 osas

kuni menetluses tehtud otsuse jõustumiseni

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 2, AvTS § 35 lg 1 p 12

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1.-1/22/28852

Ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspeksiooni jurist Alissa Hmelnitskaja

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 01.02.2023 Tallinnas

Ettekirjutuse adressaat – isikuandmete töötleja XXX
aadress: XXX
e-posti aadress: XXX

RESOLUTSIOON:

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 56 lg 3 punktide 3 ja 4, § 58 lõike 1, § 10 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 1 punkti d ning lõike 2 punktide f ja g alusel, samuti arvestades IKÜM artikliga 6, teeb inspeksioon täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

1. XXX-l lõpetada isiklikul ja ettevõtte „XXX“ Facebooki kontodel teiste inimeste isikuandmete avalikustamine.

Määrán ettekirjutuse täitmise tähtajaks 15.02.2023. Ettekirjutuse täitmisest teatada hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksiooni e-posti aadressile info@aki.ee.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 alusel:

Sunniraha 1 000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS:

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 2 kohase ettekirjutuse täitmata jätmise eest võidakse alata väärteomenetlus isikuandmete kaitse seaduse § 69 tunnustel. Selle teo eest

Tatari tn 39 / 10134 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee

Registrikood 70004235

võidakse füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot ning juriidilist isikut võidakse karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot või kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspeksioon.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) on saanud kaebusi seoses sellega, et XXX (vastutav töötleja/ andmetöötleja) avalikustab nii enda isiklikul Facebooki kontol kui ka enda ettevõtte (XXX) kontol teiste inimeste isikuandmeid. Teatud postitused on seotud mh eraisikute võlaandmete avalikustamisega.

Postitusi, mis sisalduvad teiste isikute isikuandmeid:

Vastutava töötleja isiklikul Facebooki kontol:

1. Postitus, mis olid tehtud 17.12.2022 kell 16:59 sisaldub isikute XX ja XX täisnimed ja isiku XX foto.

Vastutava töötleja ettevõtte Facebooki kontol:

1. XX kohta isikuandmeid sisalduv postitus oli tehtud 11.12.2022 kell 11:44;
2. XX kohta isikuandmeid sisalduv postitus oli tehtud 06.12.2022 kell 14:09;
3. XX kohta isikuandmeid sisalduv postitus oli tehtud 30.10.2022 kell 17:30;
4. Jt

AKI alustas IKS § 56 lg 3 punkti 8 alusel järelevalvemenetluse, mille raames oli tehtud 15.12.2022 ettepanek isikuandmete kaitse nõuete paremaks täitmiseks nr 2.1.-1/22/2885.

Ettepaneku kohaselt pidi XXX lõpetama isiklikul ja enda ettevõtte „XXX“ Facebooki kontodel teiste isikute isikuandmete avalikustamine ja saata selle kohta inspeksioonile kinnitus hiljemalt 29.12.2022. Seoses sellega, et vastutav töötleja on palunud 29.12.2022 ettepaneku tähtaega pikendada, siis uueks ettepaneku täitmise tähtajaks oli määratud 06.01.2023. Lisaks oli ettepanekus märgitud, et kui vastutav töötleja ei nõustu ettepanekuga, siis ta pidi selgitama, millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil ning põhjustel avaldab edasi teiste isikute isikuandmeid sotsiaalmeedias.

13.01.2023 edastas vastutav töötleja AKI ettepanekule vastuse.

Vastutav töötleja on oma vastuses selgitanud ainult osade inimeste isikuandmete avaldamist - XX, XX, XX, XX. Seega, vastutav töötleja on põhjendanud ainult osaliselt teiste inimeste isikuandmete avalikustamist, kuid Facebooki grupi „XXX“ lehel on avaldatud isikuandmeid ka teiste isikute kohta. Näiteks:

1. 04.10.2022 kell 15:33 tehtud postitus, mis sisaldab inimeste XX, XX ja XX isikuandmeid. Arvutivõrgus: X
2. 21.10.2021 kell 20:08 tehtud postitus, mis sisaldab XX isikuandmeid. Arvutivõrgus: X
3. 29.09.2020 kell 17:57 tehtud postitus, mis sisaldab XX isikuandmeid. Arvutivõrgus: X
4. 07.02.2020 kell 17:09 tehtud postitus, mis sisaldab XX isikuandmeid. Arvutivõrgus: X
5. 07.02.2020 kell 17:08 tehtud postitus, mis sisaldab XX isikuandmeid. Arvutivõrgus: X

Vastutava töötleja põhjendused on järgmised:

1. XX on vastutava töötleja YY, kellega on vastutav töötleja suhelnud, et saada teada, mis toimub tema YY elus. XX XX on helistanud vastutava töötlejale, et uurida, miks vastutav töötleja suhtleb XX-ga. Vastutav töötleja leiab, et tegu oli hirmutamise kõnega, kuna XX rääkis agressiivselt ning sellise kõnega oli tekitatud vastutava töötlejale mittevaraline kahju. Seoses sellega tõi nende isikute andmete avaldamise põhjenduseks vastutav töötleja välja järgmise: „Seega andsime ka teada, et võimalus

heastada kahju. Leidsime, et avaldame loo, kuna selline avaldamine annab Teistele isikutele selge signaali, et Teiste hirmutamise eriti ja perekonnas, kus niigi valitseb kaos ja peres alaealised lapsed, kes ei tohiks näha ega kogeda asju mida vanemad teevad valesti, mis kinnistub ja muutub suure tõenäosusega normiks ning on vastuvõetamatu igal juhul. Leiame, et selline avaldamine on avalikes huvides, mis kaaluvad üles antud subjektide huvid, sest antud teave on tõene, annab signaali, et sellised tegevused on keelatud, mis võib alati lõppeda kahjunõuetega Kohtus. Usun ja olen veendunud, et kaalukausile pannes kaaluvad minu huvid üles antud isiku huvid, sest antud mõju ja YY proovides aju ning lahendusi leida on keeruline, seda enam, et 11.01.2023 on Lastekaitse Liidu poolt vandeadvokaadi kõne, kus arutame võimaliku lastega seotud hooldusõiguste küsimust ning küsitud ka seda, kas oleme valmis vajadusel ka YY eeskostjaks. Seega ma leian, et kui tõesti minul, kui YY ei ole muid võimalusi, kus kasutatud ka pastorit ja proovinud muid lahendusi, siis mitte tegutsemine ja pealt vaatamine ning mitte sekkumine on täiesti vastuolus perekonnaseadusega ja ilma seaduseta arusaadavalt ebanormaalne. “

2. XX kohta selgitas vastutav töötaja, et tema YY võttis laenu XX käest ning seoses sellega, et võlg ei olnud makstud hakkas XX kirjutama laimavaid ja solvavaid väljendeid. „Selline tegevus nagu kõik ka XX suhtes olen välja toonud on lubamatu selles osas ja kurjategijaks tembeldada ja samastada, kui selleks ei ole mingit alustki on tugeva õigushübe kahjustamine ja kohe kindlasti kaalub üle see antud isiku õigused mitte olla avalik, seda enam, et tegemist on tõega. Ka siin asume seisukohale, et vaevalt selline õigushüvi olla mitte avalikuse eest, mis tõde kaaluks üle kannatused, mis põhjustati YY-le.“
3. XX on vastutava töötaja YY. Vastutav töötaja väidab, et YY on jätnud üürnikele rahad maksmata ning samuti on võlgu sugulastele ja sõpradele. Vastutav töötaja kavatses pöörduda kohtusse eesmärgiga nõuda YY teovõime piiramist või teovõimetuks tunnistamist, kuna YY-l on narko-, alkoholi- ja kasiinosõltuvus. Seega kogub vastutav töötaja YY kohta infot, nimelt tema vastu võimalike (rahaliste) nõuete kohta. „Leidsime, et avaldame loo, kuna selline avaldamine annab Teistele isikutele selge signaali, et selline käitumine on lubamatu.“
4. XX kohta selgitas vastutav töötaja, et selle isiku andmed olid edastatud Creditinfo AS-le. „Seega isik, kes ähvardab politseiga võttes ja soovides meilt õiguse kasutada oma õigusi on räige ükskõikne suhtumine ja käsitleme seda hoopis Tema poolt väljapressimisena. Seega andsime ka teada, et võimalus heastada kahju. Leidsime, et avaldame loo, kuna selline avaldamine annab Teistele isikutele selge signaali, et selline käitumine on lubamatu.“

Eeltoodut arvesse võttes ning 01.02.2023 kuupäeva seisuga ei ole vastutav töötaja ettepanekut nr 2.1.-1/22/2885 täitnud, kuna jätkab teiste inimeste isikuandmete avalikustamisega isiklikul Facebooki kontol ja enda ettevõtte Facebooki „XXX“ kontol.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Isikuandmete töötlemise õiguspärasus

IKÜM artikli 4 punkti 1 kohaselt on isikuandmed igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku („andmesubjekti“) kohta; tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige sellise identifitseerimistunnuse põhjal nagu nimi, isikukood, asukohateave, võrguidentifikaator või selle füüsilise isiku ühe või mitme füüsilise, füsioloogilise, geneetilise, vaimse, majandusliku, kultuurilise või sotsiaalse tunnuse põhjal. Seega on isikuandmeteks muuhulgas nimi, foto isikust ja muu teave, mis võimaldab isikut tuvastada.

Isikuandmete töötlemise nõuded kehtestab eelkõige IKÜM, mille artikkel 5 sätestab isikuandmete töötlemise põhimõtted, sh seaduslikkuse põhimõtte. Isikuandmete töötlemine (sh avalikustamine internetis) on seaduslik vaid siis, kui selleks esineb mõni artikli 6 lõikes 1 toodud õiguslik alus.

Vastutav töötleja on oma vastuses märkinud, et „Kas on vahe, kui omavahel räägib üks teisele, teine teisele jne jne, kus kõik teavad hiljem või suurem osa või avalikult. Loogika puudub, sest kui ma täna individuaalselt kõigile saadaks Facebookis sõpradele keda on näiteks 2500, siis nemad omakorda jne jne, siis see lubatud aga nii mitte. Kui aga kogun kõigis keskkondades 5000 sõpra ja panen kõigile jne jne, siis nii võib aga kas see juba ei ole avalikus, kui teatud ringist jutt levib? Muidugi on. See ei ole enam teatud ringis, vaid läinud ringist välja, kus kontroll veelgi väiksem, kellele ja kui kaugele levib aga levib ja see on juba avalikus“.

Inspektsioon ei nõustu vastutava töötleja seisukohaga, et kui tema edastaks andmeid kolmandatele isikutele (vastutava töötleja Facebookis olevatele sõpradele, keda on nt 2500) siis ei oleks tegemist rikkumisega. Seega peab inspektsioon vajalikuks selgitada järgmist.

IKÜM-i põhjenduspunkt 18 sätestab, et käesolevat määrust ei tuleks kohaldada isikuandmete töötlemise suhtes, mida füüsiline isik teostab eranditult isiklikel või kodustel eesmärkidel ja seega väljaspool ametialast äritegevust. Isiklik ja kodune tegevus võiks hõlmata kirjavahetust ja aadresside loetelu või tegevust suhtlusvõrgustikes ja internetis, mida tehakse sellise isikliku või koduse tegevuse raames.

Seega arvestades, et vastutav töötleja avalikustab pidevalt erinevate inimeste isikuandmeid ning suurim osa postitustest on tehtud tema ettevõtte Facebooki lehel, millel on 613 jälgijat, ilmneb, et andmeid ei avaldata lähikondsete vahel, selle andmetöötluse ulatus ja sagedus viitavad ärilisele eesmärgile ning antud andmetöötlusega kaasneb andmesubjektidele negatiivseid tagajärgi.

Eeltoodut arvesse võttes ei lange vaidlusalune andmetöötlus IKÜM artikli 2 lg 2 punkti c erandi alla. Seoses sellega tuleb antud olukorras kohaldada IKÜM-st tulenevaid nõudeid.

Isikuandmete töötlemise põhimõtted on sätestatud IKÜM artiklis 5, mida peab vastutav töötleja järgima, sealhulgas seaduslikkuse põhimõte. Isikuandmete töötlemine on seaduslik, kui see vastab ühele IKÜM artiklis 6 toodud õiguslikule alusele (nõusolek, lepingu täitmine, juriidiline kohustus, eluliste huvide kaitsmine, avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks, õigustatud huvi).

1.1. IKÜM artikkel 6 lg 1 p f

IKÜM artikkel 6 lg 1 punkti f ehk õigustatud huvi alusel isikuandmete töötlemiseks peab andmetöötleja olema veendunud, et isikuandmete töötlemise eesmärk on kaalukam kui andmesubjekti õigused ja vabadused ning IKÜM artiklite 21 (õigus esitada vastuväiteid) ja 17 (õigus andmete kustutamisele) alusel tuleb isikuandmete töötlemine lõpetada, kui andmetöötleja ei suuda tõendada, et töödeldakse mõjuval õiguspärasel põhjusel, mis kaalub üles andmesubjekti huvid, õigused ja vabadused.

Praegusel juhul ei ilmne, et andmetöötleja võib tugineda õigustatud huvi õiguslikule alusele, kuna ta ei ole inspektsioonile esitanud õigustatud huvi analüüsi. Vastutav töötleja on küll selgitanud, et isikuandmete avaldamisega ta annab teistele inimestele signaali, et teatud käitumine ei ole lubatud ja avaldamine on avalikes huvides, mis kaaluvad üles andmesubjektide huvid, sest antud teave on tõene, kuid isikuandmete töötlemiseks ei piisa paljasõnalistest väidetest.

Õigustatud huvi alusel isikuandmete töötlemisele peab eelnema andmetöötaja poolt läbiviidud analüüs andmetöötaja ja kolmandate isikute õigustatud huvi ja kaalukuse osas, andmesubjekti õiguste ja huvide ja nende kaalukuse analüüs ning seejärel kaalumise andmetöötaja ja andmesubjekti huvide vahel.

1.2. IKS § 4

Teatud juhtudel võib mõne inimese andmete avalikustamiseks olla õigustus ajakirjanduslikul eesmärgil. IKS § 4 kohaselt võib isikuandmeid andmesubjekti nõusolekuta töödelda ajakirjanduslikul eesmärgil, eelkõige avalikustada meedias, kui selleks on avalik huvi ja see on kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega. Isikuandmete avalikustamine ei tohi ülemäära kahjustada andmesubjekti õigusi.

IKS § 4 alusel isikuandmete avalikustamiseks peavad olema täidetud kolm tingimust:

1. isikuandmete avalikustamise vastu esineb avalik huvi;
2. avalikustamine on kooskõlas [ajakirjanduseetika reeglitega](#);
3. isikuandmete avalikustamine ei tohi ülemäära kahjustada andmesubjekti õigusi.

AKI hinnangul ei ole käesoleval juhul täidetud eelkõige avaliku huvi kriteerium. Avaliku huvi olemasolu saab jaatada, kui tõstatatud teema ja avalikustatud isikuandmed aitavad kaasa debatile demokraatlikus ühiskonnas. Kuid inimsuhetes tekkinud tülid ei seonu kuidagi avaliku huviga ning üksiku konkreetse inimese isikuandmete avalikustamine ei aita kaasa ühiskondlikule debatile. Samasugune põhjendus kehtib ka võlgnike andmete avaldamisel. Kui oleks avaldatud arvamust sellest, miks Eestis Facebooki gruppides kergekäeliselt laenu võetakse ja vastupidi laenu antakse, kuid iga üksiku füüsilise isiku võlgnevuse asjaolu ei lange avaliku huvi sfääri, mille avaldamine demokraatliku ühiskonna edasiarendamisele kaasa aitaks.

1.3. IKS § 10

Võlgnike andmete avalikustamiseks võib tugineda IKS §-le 10, mis näeb ette, et võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete avaldamine kolmandale isikule ja edastatud andmete töötlemine kolmanda isiku poolt on lubatud andmesubjekti krediitvõimelisuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil ning üksnes juhul, kui täidetud on kõik kolm tingimust:

1. andmetöötaja on kontrollinud, et andmete edastamiseks on õiguslik alus;
2. andmetöötaja on kontrollinud andmete õigsust;
3. andmeedastus on registreeritud (säilitades teavet, kellele ja mida edastati).

Maksehäireandmeteks loetakse teavet selle kohta, kellel on kelle suhtes maksetähtaja ületanud võlg, kui suur see on (sh kõrvalnõuded), millal see tekkis ning mis liiki tehinguga on tegemist. Praegusel juhul ei ilmne, et võlgnike isikuandmeid sisalduvate postituste näol on tegemist konkreetse isiku võlgnevuse avalikustamisega eesmärgiga kaitsta teisi isikuid halbade tehingute tegemise eest.

Isegi juhul kui eeldada, et postituste eesmärk vastab IKS §-le 10 jääb siiski täitmata eeldus, et vastutav töötaja oleks kontrollinud õiguslikku alust isikuandmete edastamiseks. Vastutav töötaja on aga avalikustanud võlaandmed piiramatule avalikkusele nähtavana, mis tähendab, et ta ei saa kontrollida, kes andmeid näevad ega seega ka kontrollida, kas andmete saajal on olemas õiguslik alus.

Inimeste vahelisi võlasuhteid, sh laenulepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi, reguleerib võlaõigusseadus (VÕS), mis näeb ette õiguskaitsevahendid lepingu rikkumise korral – VÕS § 101. Küll aga ei näe ükski seadusega ettenähtud õiguskaitsevahend ette õigust võlgniku isikuandmete avalikustamiseks.

Eeltoodut arvesse võttes on inspeksioon seisukohal, et käesoleval juhul teiste inimeste isikuandmete avalikustamiseks ei esine ühtegi IKÜM artikkel 6 lõikes 1 nimetatud õiguslikest alustest ning andmetöötaja ei ole inspeksioonile tõendanud, et võlgnike andmete avalikustamiseks tuleneb seaduslik alus IKS §-st 10. Isikuandmeid on töödeldud ilma õigusliku aluseta, mistõttu tuleb vastutaval töötlejal lõpetada teiste inimeste isikuandmeid sisaldavate postituste avalikustamine sotsiaalmeedias.

Vastavalt IKS § 58 lg-le 1 ning IKÜM art 58 lg 2 p-dele f ja g on inspeksioonil õigus anda korraldus isikuandmete töötlemise piiramiseks. Võttes arvesse, et konkreetsel juhul avalikustatakse füüsiliste isikute isikuandmeid ebaseaduslikult ning et vastutav töötaja ei olnud nõus Andmekaitse Inspeksiooni 19.04.2021 ettepanekut täitma, leiab inspeksioon, et kohustusliku ettekirjutuse tegemine antud asjas on vajalik, et lõpetada õigusrikkumine võimalikult kiiresti.

(allkirjastatud digitaalselt)

Alissa Hmel'nitskaja

jurist

peadirektori volitusel